СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 290. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 13 грудня 1932.

VOL. XL. No. 290. Jersey City, N. J., Tuesday, December 13, 1932. THREE CENTS.

НОВЕ ЗАГОСТРЕННЯ В СПРАВІ СПЛАТИ ВОЄННИХ ДОВГІВ

ВАШИНҐТОН. — Британійський уряд вислав до секретаря стейту ноту, в якій заявляє, що годиться заплатити 15 грудня припадаючу на Велику Британію довжну рату в сумі $95,550,000, але з тим, що ця заплата не буде зарахована як сплата довжної рати, але як квота, котра буде врахована в ту довжну суму, яка буде умовлена підчас нових переговорів у справі сплати довгів.

Секретар стейту Стимсон негайно відповів, що він не може погодитися з такою заявою, бо ні він, ні президент держави, не мають права зміняти договору в справі довгів. Тому Велика Британія мусить заплатити без усяких застережень, згідно з тим, як було умовлено. Про зміну договору може рішити конґрес.

Вашинґтон надіється подібної ноти від Франції. І вона теж одержить такусаму відповідь. Та на ділі справи стоять так, що по заплаті цеї довжної рати таки прийде до нового полагодження квестії воєнних довгів.

З ПИВОМ НЕ ПІДЕ ТАК ЛЕГКО.

ВАШИНҐТОН. — По всякій правдоподібности демократи не зможуть переформувати ліпшого пива підчас теперішньої сесії конґресу. Республиканські посли, котрі перепали при останніх виборах, себто „криві качки", будуть голосувати проти ліпшого пива, таксамо, як голосували проти знесення прогибіції. А що президент Гувер заявив, що заветує ухвалу про ліпше пиво, то й решта республиканців не буде голосувати за пиво. Дійсна зміна з прогибіцією прийде доперва в новім конґресі, де вже демократи матимуть певну більшість в обидвох палатах конґресу.

ПЕРШІ СНІГИ.

НЮ ЙОРК. — Два дні падав сніг, з якого було стільки потіхи, що дав заробіток яким 15,000 безробітним, котрі мусіли взятися до чищення міста. Зате зимно загнало безробітних і бездомних шукати захисту по притулках, які були переповнені.

Було в місті два випадки смерти зі студени.

Сніг падав не тільки в Ню Йорку, але й у сусідніх містах і стейтах, навіть так далеко як у Каліфорнії й Флориді, де від 60 літ не памятають такого зимна як те, що їх у тих днях навістило. В стейті Пенсилвенія померло від зимна 8 осіб.

МАЮТЬ ДОВІРЯ ДО ДЕРЖАВНОГО СКАРБУ.

ВАШИНҐТОН. — Державна скарбниця видала ноти, які приносять усього три четвертини одного проценту. Не зважаючи на таке найнижче в американській історії опроцентування, розхоплено ті ноти в одну мить. Зголошень було на 16 разів більшу суму, ніж було випущено нот.

СМИТ ДОПОМАГАЄ ЗБІРКОВІЙ АКЦІЇ ЖИДІВ.

НЮ ЙОРК. — Давати допомогу бідним це є американський ідеал, казав бувший ґовернор Смит на жидівськім вічу в справі збірки $3,923,000, потрібних на річне удержання 91 жидівських добродійних інституцій. Підчас віча розпродувано „мінути", які коштували по $11. Одна „мінута" означає суму, яку треба видати на удержання згаданих жидівських інституцій за час одномінутного їхнього істнування. Смит виняв чек на $100 і купив 10 „мінут". Та президент віча пригадав йому, що бракує до 10 „мінут" ще $10. Смит покрутив головою, сягнув до кишені, та додав ще $10.

КАМПАНІЯ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО МІЖНАРОДНЬОГО СУДУ.

НЮ ЙОРК. — Заходами „Амерікен Фавндейшен" вислано до републиканських і демократичних сенаторів письма з домаганням остаточного вирішення справи приналежности Америки до Міжнародного Суду. Письмо до демократів підписали визначні демократи з цілої Америки, а письмо до републиканських сенаторів підписали визначні републиканці.

ЗАГРОЗА НОВОЇ ВІЙНИ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Пацифісти в числі 200 представників, що зібралися на річні наради, ствердили, що теперішній економічний світовий хаос пхає світ до нової війни. Казали, що в останніх 10 роках ще ніколи не був світ такий близький нової війни, як саме в теперішнім часі.

ПРОТИ ВЕТЕРАНСЬКОГО НАЇЗДУ НА ДЕРЖАВНУ КАСУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — „Амерікен Ветеренс Асосіейшен" виготовило плян, який має заощадати урядови у видатках на ветеранів $450,000,000. Орґанізація та заявилася проти негайної виплати в готівці й уділювання допомоги тим, що не потерпіли підчас війни. В резолюції заявилася орґанізація теж проти „наїзду" ветеранів на державну касу, підчеркуючи, що таке поведення не лицює ветеранам.

З ДЕСЯТЬ РОКІВ ВЯЗНИЦІ НА ШИБЕНИЦЮ.

Перед наглим судом у Ґрудзьондзу станув 29-літній резервовий старшина Едвард Бліта, обвинувачений у державній зраді. Засудили його на кару смерти, а що президент републики його не помилував, присуд виконали. Цікаве, що Бліту судили перед трома тижнями за шпигунство і засудили на кару досмертної вязниці, яку президент перемінив на 10 років. Однак у вязниці він допустився злочину державної зради, за який його страчено.

ЗА ПРИВЛАСНЕННЯ ДОЛЯРІВ.

На виїздовій судовій сесії в Борщеві суд розглядав справу 100 долярів, які осінню 1931 р. прийшли з Америки до Юрка Ковальчука в Королівці біля Товмача. Почта помилково відіслала ті гроші до Королівки, пов. Борщів. Припадок хотів, що там жив також чоловік, який звався Юрко Ковальчук. Він ті гроші відібрав. Тепер справа вияснилася і Юрко Ковальчук із Королівки біля Борщева відповідав перед судом за привласнення 100 долярів. Йойо засудили на два роки тюрми з обовязком звороту 100 долярів дирекції почт, як пошкодованій.

СЕРЖАНТ ЗЛОДІЄМ.

Військова жандармірія і поліція глядає за сержантом Павлом Фурманом (також Фурманським) з інспекторату армії у Львові, що вкрав 5,600 зол. на шкоду військового скарбу. Його вислали до Банку Польського, щоби приніс гроші на виплату службовців, занятих в інспектораті. Коли до год. 3 пополудни він не вернувся, довідалися телефонічно, що сержант Фурман вже давно дістав гроші і вийшов з банку.

ЧУЖИННІ КЛІЄНТИ ЗАҐС-а.

„Заґс" — це назва радянських урядів для реєстрації подруж. Ця установа відкрила, що може робити непогані інтереси з підданими буржуазних країн, де розводи не ідуть легко. Правничий дорадник праського радянського консуляту порадив недавно парі Англійців, Джанови Емері міс Вінґ, поїхати до СРСР і там взяти шлюб. Шлюб можна там дістати в „Заґс-і" за 10 хвилин без ніяких коштів і формальностей. Подорожі чужинців для шлюбів і розводів починають уже в деяких европейських країнах входити в моду. „Вечерная Москва" оповідає таку історію: Чілійський ґенеральний консуль у Перу, Цезар Альварес деля Рівера, мав великі клопоти з розводом у своїй батьківщині. Це коштувало би його 50,000 дол. без певного успіху. Він хотів женитися вдруге з сестрою своєї жінки, а чілійські закони не дозволяють на це, як довго перша жінка жиє. Тоді деля Рівера вибрався в Москву зі своєю нареченою, з якою мав уже 6-літню дочку. 4. квітня приїхав у Москву, 5. розвівся зі своєю жінкою, 6. оженився з її сестрою, 7. зареєстрував як свою доньку дитину, уроджену у Барцельоні і 8. — нецікавий навіть приглянутися ближче Москві та її звичаям — вернувся з ріднею до Перу. Цей приклад уже не виїмок.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ ГУЛЯЄ.

Дня 8. жовтня прийшов постерунковий з добрівлянського постерунку, Оронович Людвік, з війтом Меньковим Гриньом та сільським присяжним Летнянчином Василем до філії кооперативи „Бистриця" в Грушові, пов. Дрогобич, та з криком „оддай револьвер" кинувся на крамаря Луцьова Михайла і почав його бити й торгати за волосся, а відтак, випхавши його зза ляди, перевів в склепі ревізію, не вважаючи на протест крамаря. Шукав нібито якогось револьвера, котрого крамар ніколи не мав. Не знайшовши нічого, відійшов, відгрожуючися, що як крамар за цей напад зробить донесення, то „я це бенде шукаль цодзенне".

СМЕРТЬ ПАЧКАРЯ.

Біля польської границі по румунському боці знайшли недавно трупа мужчини з простріленими грудьми. Поліційні доходження викрили, що вбитим є Олександер Ляшкевич, кравець зі Снятина, який займався пачкуванням румунського спірту на польський бік. На основі оповідання родини Ляшкевич пішов перед кількома днями з якимсь Румуном через границю до Оршовець і там загинув. Застрілила його правдоподібно румунська гранична сторожа в оршовецькому лісі. Після застрілення хтось ограбив тіло Ляшкевича.

ЖІНКИ БАНДИТАМИ.

В ріці Любінці знайшли тіло 18-літньої Естери Штеньцер з місцевости Копки під Ніском. Доходження викрило, що вбили її 64-літня жінка Коллобрат та її 19-літня донька з Любіні. Вони зрабували їй 30 зол., опісля задушили, здерли з неї все вбрання і нагу кинули в ріку. Арештовані станутъ перед наглим судом.

БІБЛІЯ І КОРОЛЬ.

В Анґлії досі має силу закон, що тільки король може видавати друкарні дозвіл на передрук біблії. Одна велика лондонська друкарня видала недавно нову біблію без такого дозволу. Суд засудив власника друкарні на кару і рішив знищити ввесь надрукований наклад. Нині тільки три друкарні в Лондоні мають королівський дозвіл на друк біблії і цей монополь дає їм величезний дохід. Досить згадати, що в Анґлії продали за рік 700,000 примірників біблії.

ЗАКЛАД АКРОБАТА.

Молодий французький акробат Мутон, специяліст від наколесних штук, виступив у місті Сен-Шамоні і здивував усіх своєю сміливістю та зручністю, з якою вміє підтримувати рівновагу в ріжних головокружних ситуаціях. Деякі глядачі сумнівались у його сміливість і запропонували йому переїхати на колесі по поручі високого моста. Один різник заложився з акробатом за 2,000 фр. Видовище призначили на другий день. Коли Мутон доконав своєї штуки, хтось запропонував показати те саме на поручах моста на 45 метрів понад рівнем ріки. Акробат повторив штуку при стриманім віддиху глядачів, але вже нагороди не дістав, бо його арештували за недозволені продукції разом з тими, що пішли з ним об заклад.

ОБКИНУЛИ ПОЛІЦІЮ ГНИЛИМИ ЯЙЦЯМИ.

Польська студентська кольонія у Варшаві відбувала в своїй домівці збори, присвячені справам академічного дому. Нагло зявилася поліція і розігнала учасників зборів. Коли поліція віійшла, кількасот студентів влаштували віче, на якому виступили проти інтервенції поліції. Підчас дискусії знову зявилася поліція, розігнала студентів, а з 80 списала протокол. Справа ця викликала відгомін в університеті. Студенти рішили скликати віче, присвячене цій справі й справі академічних оплат, але ректор не позволив на це. Згромаджених перед університетом студентів окружила поліція, а студенти в одній хвилині обкинули всіх поліціянтів гнилими яйцями. Поліція арештувала кількох студентів.

ЗАМКНЕНО 545 ПОЧТ.

Від серпня замкнено в цілій Канаді 545 почт. З того загального числа 110 почт замкнено в Новій Скошії, а 118 у Квебеку. В тімсамім часі засновано 278 нових почт.

ЗЛОДІЙСЬКІ ШТУЧКИ.

Львівські злодії завзялися обікрасти Віктора Курнаховича з Гнійника, що стояв з возом на вулиці. Тому взялися на штуки. Один з них відіпняв коня, що був припнятий ззаду до воза, та став утікати. Господар пустився за злодієм. Тоді інші взяли з воза валізу та кожух вартости 1,500 зол. Запримітив це поліцай та пустився за злодіями. Злодії покинули валізу, а з кожухом втекли. Їх спільника, що нібито крав коня, зловили. Це нотований злодій Ів. Микитин.

ГОРЕ ПОДАТНИКАМ ХЛІБОРОБАМ.

Польське міністерство скарбу наказало виладити списи податників хліборобів, що залягають з податками, і розпочати проти них енерґійні кроки, щоб якнайшвидше добути від них залеглі податкові суми.

ЧИ СПОРТОВІ ІГРИЩА ГРЕЦЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ?

Археольоґічна експедиція, що досліджувала терен старинних олімпійських ігрищ у Греції, на основі нових викопалищ дійшла до висновку, що ті ігрища відбувалися вже в передісторичних часах та що грецькі пришельці переняли традиції ігрищ від попередніх тубильчих племен. Початок клясичних грецьких олімпіяд, устійнений на семе століття перед Христом, сягає, на думку археольоґів, кілька століть взад.

НАПАД НА ПОЧТАРЯ.

В лісі біля Малоґощі, в енджейовськім повіті, бандити напали на почтаря Домбека. Поранили його кількома револьверовими стрілами, забрали мішок з грішми та втекли.

ПІДВОДНИЙ ТЕНК.

Еспанський робітник Рюіц вигадав тенк, з яким робили проби присутні делеґати міністерства війни. Із тенку, що пішов на дно разом із винахідником, ішла радіова розмова з особами, які були на березі. Тенк так само свобідно рухався на дні озера, як і на поверхні.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В АНҐЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

ПОСЛИ ЗАПИТУЮТЬ МІНІСТРА ПРО УКРАЇНСЬКІ ПЕТИЦІЇ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ ЗПРИВОДУ ЗНУЩАННЯ ПОЛЯКІВ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ПОЛІТИЧНИМИ ВЯЗНЯМИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — На засіданню парляменту 16 листопада посол Рис Дж. Дейвис звернувся до міністра справ закордонних з запитом, в якому стані знаходиться справа з українською петицією, котру Українці подали в листопаді минулого року до Ліґи Націй в справі нелюдського обходження польської поліції з українськими політичними вязнями й чи Комітет Трох уже розглянув справу, а коли так, то яке рішення ухвалено в цій справі.

На цей запит премієр-міністер Мек Донелд відповів, що петицію все ще розглядає Комітет Трох. Тому, що в цьому комітеті анґлійський уряд не має свого представника, то міністерство не може відповісти на другу частину запиту. Тоді посол Дейвис запитав далі: „Чи можу надіятися, що без уваги на те, що наш уряд не є заступлений у Комітеті Трох, зможемо дістати для палати послів інформації про те, що Комітет Трох зробив?"

Премієр на це відповів: „Я порозуміюся з моїм достойним товаришем (міністром справ закордонних) та побачу, що в тій справі можна зробити". — (Укрбюро, Лондон).

АРЕШТИ В СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Перед днем першого листопада в багатьох місцевостях Станиславівщини розкидано летючки ОУН, які торкалися висвітлення подій, що сталися першого листопада 1918 року, а також висвітлювали становище українського народу в часі теперішніх листопадових роковин.

Поліція, як і в інших місцевостях Галичини, перевела масові ревізії в Боднарові, Угринові Долішнім, Стриганцях, Павелчі, Побережі й Тязові. Притім поліція арештувала й відвезла до повітової команди поліції Василя Саса з Павелча та Ярослава Пірамовича зі Стриганець. Дальші ревізії й арешти провадять безупинно. Польська поліція й ріжні аґенти та провокатори переганяються та хочуть показати свому урядови, що вони даремно хліба не їдять.

НІМЕЧЧИНА ВЕРТАЄТЬСЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ПО ОБЕЗЗБРОЄННЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Представники Анґлії, Франції, Італії, Америки та Німеччини прийшли до порозуміння, яке дає можливість Німеччині вернутися до участи в міжнародній конференції по обеззброєнню. Порозуміння сталося на тому, що Німеччині буде признане право боронити себе нарівні з іншими державами.

ЯПОНЦІ ХОЧУТЬ ПАНУВАТИ НА ТИХОМУ ОКЕАНІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Японські делеґати на міжнародню конференцію по обеззброєнню поставили домагання, щоб Злучені Держави й Анґлія значно зменшили свої воєнні фльоти, а особливо на Тихому океані. Японія також обіцює зменшити свою фльоту, але не в таких розмірах.

З того прокету виходить, що Японія хоче добитися свого панування на Тихому океані. Колиб цей проєкт принято, то злучена анґлійська й американська фльота лише незначним числом переважалаб японську фльоту.

ПОВСТАННЯ В РАДЯНСЬКІЙ МОНҐОЛІЇ.

ХАРБІН (Манджурія). — В радянській Монґолії, де вже дванацять років панують большевики, вибухло велике повстання. На чолі повстання став монґольський князь Пін Ван, який скінчив воєнні школи в Москві.

Повстання захопило великі простори й стрінуло піддержку населення, а навіть монґольських комуністів, які незадоволені з того, що Москва іґнорує місцевих комуністів і призначує своїх емісарів з Москви.

ШЛЯЙХЕР НАЙЩАСЛИВІШИЙ КАНЦЛЄР.

БЕРЛІН (Німеччина). — Минуло щойно десять днів, як Шляйхер став канцлєром, а його вважають найщасливішим канцлєром, якого коли Німеччина мала від початку своєї републики. Шляйхерови пощастило відразу добитися того, що райхстаґ сам подався на вакації, не призначуючи часу слідуючого свого засідання, а крім того райхстаґ лишив канцлєрови вільну руку в його політиці.

Шляйхер лише морально зобовязався не порушувати конституції й старатися, щоб якнайскорше було привернене нормальне політичне та законне життя в Німеччині. Кажуть, що він лишається далі приятелем Гітлера й навіть колиб сталося так, що Гітлер прийшов би до влади, то Шляйхер лишився б воєнним міністром і фактичним диктатором.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиri і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕФОРМА АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ.

Президент Гувер вислав до конґресу письмо про потребу реформи уряду Злучених Держав. Пропонує він цілу низку перемін в організації урядових бюр, радить зреформувати спосіб видавання обовязуючих урядових розпорядків і таке інше.

Пропонованих реформ є так багато, що навіть політичні газетярі ще не обхопили цілости, а конґресмени й сенатори ще не можуть сказати щось путнього про вартість пропозицій. Коли таке враження робить Гуверова пропозиція на знавців, то на звичайного американського горожанина ця пропозиція робить справді подавлююче враження. Він не зможе просто розібратися в масі подробиць, ні в основних засадах, на котрих спочиває пропозиція президента. Дуже можливо, що пересічний горожанин згори захоче признати такі реформи непотрібними. Коли він ходив до американських шкіл, то там набрався враження, що американський уряд найкраще зорганізований у світі, що він найсправніший і найсправедливіший. Коли він прийшов сюди іміґрантом і приймав уже опісля американське горожанство, то його вчили про вищість американської системи правління. І одного й другого мусить вразити вже самий факт, що тут пропонується реформу системи, на яку він навчився дивитись як на щось досконалого.

Але чувства чувствами, а американський громадянин мусить накінець таки поглянути реально на свій політичний світ та поглянути тверезими очима й на американську політичну систему. Ідеалізувана політична система Америки показує в своїй практичній роботі багато недостач. І вона через ці недостачі робить деколи несправедливість, і вона не є така справна, як повинна би бути. І вона вимагає поправок, і вона потребує реформи.

Тому президентови Гуверови належиться признання за те, що він звертає увагу американської суспільности на ці недостачі урядової системи та пропонує її реформу. Не зменшує його заслуги те, що багато точок його пропозиції є для нас незрозумілими. Справа державного уряду стає така скомплікована, складна й замотана, що вона не може бути зрозуміла всім. Коли так, то тим більше нам треба покластися на думку людей, які її як слід розуміють, — на знавців.

Д-р Остап Грицай.

БОГДАНОВИ ЛЕПКОМУ В 60-ЛІТТЯ НАРОДИН.

(1872—1932).

„Я вірю як у Бога
В відродження країни. —
Ще есть, ще есть дорога
З упадку і руїни.
Дорога праці, труду,
Братерського єднання,
Щоб на просвіту люду
Йшли наші всі змагання.
Щоби нас єдинила
Любов життя і волі,
Неборима сила
Дрімає в нашім полі".

Б. Лепкий: „О, стріхи мої..."

Коли назвеш оце імя Богдан Лепкий, то зараз тобі крізь душу майнуть ласкавим леготом спомини про щось рідне-рідне, далеке і невимовно дороге... Це наче той вітер рідного Поділля, що десь там у Крегульци колисав давно його колиску, обвіває й нас пахощами степового цвіття, звуком підгірської трембіти і гомоном вечірніх дзвонів нашого села в Галичині, і ми зміст усієї творчости цього, тепер найвизначнішого поета й письменника на західніх землях України, переживаємо як наше власне, особисте пережиття. От ви слухаєте, а Лепкий вам пісню про наш Свят-Вечір. Такий наш рідний, український Свят-Вечір, „зі сніжком як срібний пух, тай з морозом, що малює на вікнах цвіти, з накритим святочно столом та з дідухом у куті хати, де діти пустують у сіні, а колядники затягають „Бог предвічний". І зараз же ви почуєте всю теплоту, всю щирість поетової пісні, і ви й собі затужите, коли поет з глибин своєї душі каже;

„Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою,
А я все памятаю вас,
Як йдете з колядою".

(„На Святий Вечір".)

То знову почне вам Лепкий розповідати про те, якто в нас під Великдень. Ось нпр. Страсти. — „Бачу — каже поет — ґаздів, поважних, у святочному вбранню, і ґаздинь зажурених, мов би з роду-віку радости не знали, бачу хлопців з калаталами, такими голосними, як вони самі, і дівчат, до весняних квіток подібних, — усіх їх бачу очима душі... Чую дріжучий голос старого пан-отця, як з полинялих листів читає страсти Христові, чую зітхання мущин, жінок і дітей, ніби це не євангельські слова западають у їх душі, а каміння летить у криницю болю... Мигтять свічки в мозолистих руках... а на цвинтарі дерева дух у собі примкнули, бояться, щоб котрого з них посіпаки царські не зрубали на хрест, або на копіє, котрим пробито бік Христа. І тихо, лиш панотець дріжучим голосом читає, лиш нарід зітхає глибоко, лиш далеко кигикають вертаючі з чужини птахи..." (З оповідання „Під Великдень"). — Ну, кажіть — нехай це лиш і кілька слів поетового малюнку — хіба не так воно в нас, в галицьким селі, коли люди зберуться в старій церкви на Страсти? Як я вже сказав, — ти назви тільки імя цього поета та прочитай лиш кілька його слів, а зараз тобі крізь душу майне благим леготом спомин про щось рідне, далеке й невимовно дороге.

Бо він, Богдан Лепкий, як мало хто другий в українській літературі, це поет усього, що рідне і близьке нашій душі. Того, з чим ми зрослі й виховалися, що стало нашою долею і призначенням, і з чим ми мусимо жити на завжди. Рідна земля й хата, рідні люди й рідне життя, словом — **краса рідного** в найтіснішим розумінню цього поняття, це досі властива і найглибша суть усієї його творчости.

„О, хато рідна, хато незабута,
В вінку сосон, що з вітром шумно грають,
Де літом стелиться барвінок синій, рута,
Де мальви до вікон в ніч ясну заглядають,
Де рідну душу чуєш в кожнім листі,
Де навіть сни бувають тихі й чисті—"

(„На свято")

співає поет в одному зі своїх кращих творів. Співає це з тою питомою йому щирістю і простодушністю люблячої дитини, яка ніколи і в нічому не „мудрствує лукаво", і для якої світ рідного став одиноким і ніколи незабутним світом. Із таким же теплом та щирою любовю оспівує і розмальовує Лепкий на кожній сторінці своїх віршів та своїх одиноко гарних оповідань усе інше. Рідну ріку і рідні дерева, прадідню сільську церковцю зі старим іконостасом, почорнілими образами та мальованими хоругвами, затишне приходство і затишний сад, левади й поля Поділля, та чарівну красу нашої Верховини. Тут він знає кожну стріху і кожний поріг селянської хати, кожну її обстанову і кожного її мешканця, кожне дерево і кожну цвітку села, всі радощі його і всі страждання, всі пісні й стогони, все добре й гарне в ньому, і все зле й страшне, бо

...Колисав мою колиску
Крик неволеного люду,
І так в серце вколисався,
Що до смерти не забуду".

(„Заспів")

А все те вражає нас у Лепкого тим сильніше, що найбільш знаменною формою його поезії являється форма **елегійного спомину**, отже форма пережиття здебільш безповоротно минулого, і тимсамим повна принади тихої, вдумчивої мелянхолії. Це ось життєві обставини в нашого поета зложилися ще з часів його університетських студій так, що він пробував по найбільшій части здалека від Рідного Краю, а принайменше — як гімназійний учитель і університетський доцент у Кракові — дещо дальше від властивого центру рідного життя, через що нпр. опісля, підчас воєнної еміграції в Австрії та Німеччині, тон туги за рідним у творах Лепкого поглиблюється до меж болючої траґіки (**„До Рідного Краю"**). А до того треба зазначити ще й те, що загальний характер творчої духовости нашого поета сумовитий з самого початку, бо вже рано перепоєнній світоглядом дещо неґативним, особливож відносно людського життя як такого. Вонож відомо, що перші вірші, якими наш поет здобув собі добре імя в читачів, і то не тільки в нашій суспільности, це поезії, присвячені розмальовуванню осінніх настроїв. Отих невловимо тонким і проминаючих моментів осінньої нудьги і смути, хвилин жалю за проминаним раєм весни як символу радісного життя, та прочуйних почуть грядучої смерти, завдяки яким Лепкий узагалі уважається в нас творцем наскрізь модерної, тобто настроєвої, з **глибин несвідомого** пливучої лірики.

Глибоким, тихим всңуло сном
Усе кругом.
Лиш вітер виє під вікном
Сумний псалом.
Крізь шиби невиразно чуть
То там, то тут,
Як краплі дощеві падуть
Важкі мов ртуть.
І в двері чутно легкий стук
Стук-стук! Стук-стук!
Таємний, добре звісний звук
Незримих рук.
„Хто йде?" —витаюся зі сна.
То я, то я,
Твоя товаришка давна,
Нудьга, нудьга".

(„Гостина")

І тоюж смутою траґічної безнадійности надиханий є загально відомий вірш Лепкого **„Журавлі"**, славний в нас як одна з улюблених пісень **УСС-ів**, у своїй останній строфі просто архитвір пластичного малюнку і ліричної настроєвости. Але хоч і можнаб критикувати тут і там, особливо в першім періоді творчости Лепкого, закинути поетови, що смуток його надто вже химерний, а деякі настрої без глибшої думки, то назагал мелянхолійна настроєвість у Лепкого вяжеться — як уже зазначено — з усім його світоглядом, а саме з **фільософією життєвої умовности чи-там нестійности**, виложеної поетом засадничо в нарисі **„Книжка"** (Замісць епільоґу"), одному з найважніщих, що нам треба прочитати з творів Лепкого. Фільософією вже по своїй сутті неґативною, бо якщо „нічого шукати нам добра безумовного і вірити, що є якесь зло безумовне", і якщо „всі ми мандрівці безхатні на світі", і „мало довготревалого на світі, а вічного нема", то виходилоб, що в життю, і то не тільки в околі матеріяльних, але й моральних вартостей, ніякого досконалого ідеалу нема й бути не може. Значить — тут у Лепкого від песимістичної настроєвости до повного скептицизму Шарля Бодлєра, до утотожнення всіх життєвих прояв по лінії одного-одинокого, вщерть **аморального принципу**, вже тільки один крок. Та ні, о, ні! На тому останньому роздоріжу істнування, де збичована смутком думка бачиться віч-на-віч з демоном повної зневіри, наш поет саме в глибокому розумінню траґічної безпринципности того істнування, добачує позитивну підойму життя — **у співчуванню** з його „беззахистними жертвами". Амо, ерґо сум! Люблю і тому істную, щоб істнувати для тих, що їх люблю.

І тут може і найглибше джерело чудової і сумовитої любови Лепкого до Рідного Краю, до його пісень про нього, і до його оповідань на тлі народнього побуту.

Як сказано:

Він відчуває всю красу того Рідного Краю, але й усі його страждання.

Воно правда притім, що поет, який бачить небезпечну умовність, значить двійність матеріяльного й етичного життя людей, і співчуває з тією умовністю, не може бути окличником **боєвого** запалу поневоленим. Боєвий запал не знає ніякого співчування; він бачить у ворозі тільки ворога, він є односторонний і безумовний, а з тим і безпощадний і без ваги в боротьбі. Лепкому, тому доброму, ніжносердному співакови смутку та ідилічних самот, такого залізного гарту не було дано. Він скрізь і всюди не воюючий, а співчуваючий поет; його зворушливій душі краще жаліти над кривдами, що їх вороги заподіяли Рідному Краєви поета, ніж, — ось як нпр. Лесі Українці — горіти в уяві вогнями пожеж **майбутньої помсти народу.** Отак уже в його величаво подуманій поемі **„Сповідь землі"**, після вражаючого малюнку недолі людини, Лепкий у рефрені до Бога заєдно молить „Прости, о Господи, прости, і не карай жорстоко, на непростимії гріхи примкни ласкаве око!" — хоч саме тут очікує читач від поета якогось шаліючого гнівом бунтарського вибуху, а не покірної молитви до Бога — не карати надто жорстоко. І так у цілім ряді воєнних і післявоєнних поем наш поет розмальовує здебільша страшні кривди, які терпів український нарід підчас війни, тоном обжаловуючої скарги і глибокого співчування з народом, але скарги, яка нпр. у великім циклю **„Ноктурн"** робить мимо всієї ґрандіозности концепції більш пригноблююче, ніж артистично могутнє враження. Та якщо не дивитись на недостачу **революційної стихії** в Лепкого взагалі, а в його воєнних поемах зокрема, то треба сказати, що як **поетичні документи воєнної мартирольоґії нашого народу**, ці останні річи дуже цінні і ми всетаки маємо всяку основу дякувати за них славному поетови. Таксамо, як і за його кращі оповідання, — особливож воєнні, як нпр усі нариси у збірці **„Золота Липа"** —та за романову трильоґію **„Мазепа"**, твори, які гідно оцінити можнаб тільки в окремій розвідці про кожний. А Лепкого поема про наших американських еміґрантів, **„У світ за очі"**, була колись одним з наших найпопулярніших поетичних творів у Галичині.

В цілости:

Поет, у якого творчости зберeглась епоха життя і культури народу.

І. Мелевич.

ТАКА, ЩО ВМИРАЄ.

(Оповідання).

(1)

Кажуть, що кождий чоловік, скоро лиш вродиться, вже має ввесь свій вік написаний в книзі життя. Кожда утіха, яку буде мати в життю і кожда прикрість; кожде щастя і кожде нещастя; кождий крок і кождий вчинок, щоби чоловік лиш пальцем кивнув або оком кліпнув... все те в книзі життя написане вже в тій хвили, коли чоловік виряжається прийти на сей світ. Хто зна, чи такий життепис кождого чоловіка, що тепер жиє, або прийде на світ щойно пару міліонів літ пізніше, не був готовий вже тоді, коли на світ прийшов вже перший чоловік?

Як в книзі записане цілиське життя чоловіка, то яка би то мусіла бути книжка, щоби в ній влізлися біоґрафії (життеписи) всіх людей, що жили, жиють і ще будуть жити?! Такої великої книги ніхто й погадати собі не годен. Найбільша книга, яку людство знає, не помістила би такого життепису, який мав би кожду секунду одного чоловіка, хоч би лиш пятьдесятьлітнього. В небі зробили мабуть так, як роблять на землі. Як письменник пише повість таку велику, що на одну книжку було би забагато, то він ту повість випускає в світ кількома книжками, себто кількома томами. Также в ґрунтовній табулі не всі села вписані в одній книжці. Кожде село має в табулі свою власну ґрунтову книгу. Як в небі справді є книга людського життя, то хіба томами, так що життя кождого старшого є вписане в окремім томі. Лиш ті, що повмирали немовлятами, можуть бути зареєстровані по пару тисяч в однім томі; діти по пару сот.

Тож то бібліотека, тота небесна табуля людських життеписів! Тілько книг, кілько на світі людей було, є і буде! Небесний бібліотекар хіба літаком, на блискавках, або на радіовій филі шибає собою від шафи до шафи, від книги до книги!

Що в такій книзі написане, те й мусить статися. Написане, що Гриць від Ксеньки дістане гарбуза, то він Ксеньки не дістане, хоч би тріс. Як в книзі життя стоїть, що когось повісять, то хоч би він що днини скакав у бездонну крутіж, хоч би що днини кидався під льокомотиву, пив отрую, або стріляв собі в лоб, то його все хтось виратує, щоби сталось те, що стоїть в книзі життя. Тому то люди кажуть: „Що має висіти, не втопиться!"

Велике, дуже велике щастя, що до тої книги життя не мають приступу і ніхто не годен прочитати собі, що з ним станеться. Як би кождий знав, що з ним буде, не лиш за рік, лиш завтра, а вже й за хвилину, то... Або то можна погадати собі, що тоді люди робили би? Всі люди на цілім світі, як він довгий і широкий, сіли би, і загніруч дожидали би того, що прийде. Хто обезпечав би себе від якоїсь небезпеки, як би знав, що вона не мине його? Хто працював би на хліб, як би знав, що той хліб і так прийде до нього? Хто будував би хату, як би знав, що він, не докінчивши її вмре?

Як в книзі життя написане, що Федь Федичко в шістьдесятім році життя осліпне, та про се він нічого не знає, то він бодай шістьдесять років буде жити безжурно, може й щасливо. Як буде знати, що його жде, то він буде жити в трівозі ввесь вік. Хоч його очі ще здорові, то він в своїм життю не мав би одної ясної години. Кожде нещастя було би заострене жахом, випереджуючим се нещастя. На кожде нещастя чоловік ждав би так, як собака дожидає ударів, бачучи в руках свого пана палицю. Знаючи заздалегідь, що прийде якась утіха, якась радість, то чоловік попсував би собі всю радість. Жадна радість не впала би на нього як з неба; жадної радости він сам не виплекав би собі. Про одну і другу радість чоловік знав би заздалегідь. Перша вже не була би йому щастям, [illegible] не була би його заслугою.

Велике щастя, що чоловік не годен заглянути до книги свого життя! Очевидно, як така книга є. Дехто вірить в таку книгу, дехто ні. В книгу життя свято вірять магометани. Декому з них та віра добре робить. Як його постигне яке нещастя, то він лиш зітхне і скаже:

— Кісмет! Так стояло в книзі життя.

— Магомеданське кісмет звуть у нас призначенням. Як кому станеться щось немиле, то кажуть, що його се не могло оминути, бо „таке було його призначення". Так потішають потерпівшого. Дивним дивом, саме ті, що вірять в таке призначення, в кождім своїм нещастю найзавзятіше напастують людей і Господа Бога, просячи поратунку. Таким способом вони просять зміни призначення, на їх думку твердого як сталь.

Чоловіком, котрий в призначення свято вірив, був податковий екзекутник, котрий все приходив до Мушарів грабити за податки. Один господар, котрого екзекутник заграбив, хоч податок вже був заплачений, дав екзекутникови тричі по щоці. Хоч се екзекутникови було вже споконвіку „призначено", то він сих поличників не сховав спокійно до кишені, а розсердився, і господаря сховав до арешту.

Хоч люди знають, що ожиданка неминучого, нехай ще далекого нещастя мусить затруїти ціле життя, вони таки силкуються заглянути в книгу життя, і свою будучність вичитати з карт, почути від ворожки, вимудрувати зі снів, виміркувати з виливаного олова, воску і з найріжніших знаків. Тим вже неодин затруїв собі життя.

В ніяке призначення, в ніяку ворожбу і в ніякі знаки не вірив Гарасим Нагірняк в Мушарах. Не така була його жінка. Вона вірила, що карта каже правду. Очевидно, в картах треба знати читати, що не кождий вміє, гадала Юстина Нагірнякова.

Нагірняк був одним з середніх господарів в Мушарах. Йому пішло вже на трицятий рік, його жінка була від нього сім років молодша. Він був крепкий і здоровий хлоп. Донедавна і його жінці нічого не хибувало. Щойно в останніх часах привяла. Дітей не мали, Та вже були познаки, що бездітні, не будуть.

Одної днини Нагірняк пустився до міста. Ішов не так жваво і не з такими веселими очима, як то раньше все бувало. Ішов якийсь пригноблений, похнюплений. Ішов, не глядячи перед себе, не звертаючи очей ні вправо, ні вліво; ішов, потупивши очі в землю. Зітхнув і муркнув під вусом:

— Ті прокляті карти! Чорт би їх взяв!

(Далі буде).

ПРОБЛЄМИ ЕВРОПИ НА НАУКОВОМУ КОНҐРЕСІ.

В сальоні Юлія Цезаря на Капітолійському горбі в Римі 14. листопада відкрито скликаний з ініціятиви Італійської Академії Наук конґрес політичних діячів. Політичні діячі збираються звичайно на конференції, яких ми за останні часи бачили чимало, але толку з них було небагато. Італійська Академія Наук вирішила зібрати цвіт політики не на конференцію, але на звичайний науковий конґрес, в котрому політичні діячі могли би підійти до ріжних проблєм життя без політичної пристрасти, але з олімпійським спокоєм людей науки.

Ще перед літом звернулася вона в тій ціли до ріжних найвизначніших представників політичної думки з запрошеннями, й багато з них дуже радо погодилися взяти участь в такому конґресі.

Серед них мені показували сьогодня ґрафа Аполія, Мадяра, бувшого премієра; Арґетояну, Румуна, б. міністра фінансів; Авеноля, ґенерального секретаря Ліґи Націй; Беранже, президента сенатської комісії закордонних справ; Данева, б. болгарського премієра; Естельриха, катальонського депутата; французького посла Фонтенея; бельґійського міністра закордонних справ Гіманса; лорда Литтона, славнозвісного своїм докладом про Манджурію; Зельтке, голову сталевих шоломів, і Розенберґа, представника ґітлєрівців; французького академіка Ганото й німецького вченого соціольоґа Зембарта, з яким я зустрічався вже на корпоративному конґресі в Ферарі в травні цього року, й багато інших.

Теми, яким конґрес має присвятити цілу свою увагу, є такі: Европа як єдність (проблєма европейської федерації народів); специфічні риси европейської цивілізації в їх історичному розвитку і в теперешньому протиставленню іншим цивілізаціям; вартість і функції Европи в сучасному світі до й після війни; сучасна европейська кріза.

Конґрес тревав сім днів — до 20 листопада. Серед ріжних доповідей, для нас, Українців, були особливо цікаві доповіди П. Сєсси: „Большевицька Росія та її взаємовідношення з Европою"; Витети „Европейська цивілізація й цивілізація американська"; Мединґера „Заспокоєння національних меншин" і інші.

Евген Онацький.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

AKRON, OHIO.

Ukrainian Dances and Homecrafts Exhibited.

On November 18, at our city of Akron, the Good Year Co. held a program of Radio Artists and dancers of various dancing schools. They held two performances. The Ukrainian Dancers took part in the second performance. We danced: Hopak Circle, Cossachok Solo, and Chumak. A solo dance was done by Steve Herman. Then Kolomeyka two pair, Kolomeyka Forward and the boys did the Arkan. The people here surely take interest in our dances. There were also other dancers and singers who took part. We were highly praised for the wonderful dance as they all call it here.

This was done for the benefit on the Community Fund Drive.

On the second floor they held a hobby show. One of our Ukrainians, Mr. Louis Sasanecki, exhibited his hand made loom and was weaving. There were various other things exhibited. We sure are proud of him as he won the first prize at the hobby show: a blue and gold banner.

Here is piece that was put in the Akron Sunday Times Press on Sept. 25:

AKRONITE WEAVES DURING SPARE HOURS ON LOOM OF ONE HIS MOTHER USED— BUILT FROM MEMORY.

Blue and Gold of Ukrainian Flag Colors Work of Louis Sasanecki.

Memories of boyhood days in Ukraine are very near Louis Sasanecki as he sits at his handbuilt loom in the basement of his home at 1218 Seventh Avenue and weaves during spare hours.

The strength of peasant forefathers who toiled in the fields from sunrise to sunset is in his feet as he pedals the loom.

The dexterity of his country men is in his blunt fingers as they fling the shuttle.

Sasanecki is a Goodyear employe. When work became scarce and leisure time too plentiful a year ago, he built the loom and started weaving as a hobby.

"I remember seeing my mother weaving. I pictured her seated at the loom," the husky weaver says in broken English that often turns to his native tongue for complete expression.

"Out of memory I built my loom, every piece of it."

It was a tremendous memory task. And the result is a machine of a thousand pieces, bits of wood and steel, awkward but sufficient unto its needs.

And from the loom grows yards of patterned material, marked with the blue and gold colors of the Ukrainian Flag, length upon length of bright-colored rugs and daintier pieces.

Five different designs in the weaving have been perfected by the weaver. The weight of the material and colors are varied to suit the tastes of the family, daughter, Helen, and Mrs. Sasanecki.

Thruout the house, the rugs are strewn. Chairs and tables are dressed with the light-colored weaving.

"I weave because it fills in the hours," confesses Sasanecki. Once in a while I do sell to friends.

We are very glad that this makes the second time here at Akron the Ukrainians won 1st prizes.

Mary Hajoway.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Доклад інж. Стефанії Чижович.

На чергових зборах Союза Інжинірів, які відбулися дня 3. грудня в Українськім Народнім Домі, інж. Стефанія Чижович (членка „Українського Технічного Товариства" у Львові й учасниця Конгресу Українських Інжинірів) зробила доклад про сучасний стан українських культурних працьовників взагалі, а інжинірів зокрема.

До світової війни й особливо після програної боротьби за державну незалежність українство на Західніх Землях прикладало всіх зусиль до того, щоби випродукувати фаховців на всіх ділянках модерного життя в можливо більшому числі. Нікого не турбувала думка, що ті фаховці будуть робити, до чого прикладуть своє знання і чи зможуть вони працювати серед свого народа на його користь. Як і зявлялись подібні думки, то на них звичайно відповідалося, що мовляв, не має значіння, де той український спеціяліст працюватиме, чи в краю, чи на чужині. Важно, щоби він був. Прийде час, коли Україна потребуватиме тих спеціялістів.

Горячково підготовлялись тисячі учителів, адвокатів, лікарів, інжинірів. Здавалось все було гаразд, немов культурний і економічний поступ українського народу був забезпечений на ближче майбутнє.

Але останні роки принесли розчарування. Вони показали, що думка в справі підготовання фахової інтелігенції в основі була невірною. Життя показало, що мало вишколити своїх фаховців, а ще треба їх примістити до праці серед свого народу. Бо коли ті фаховці вирвані з рідного українського оточення й перенесені на постійну працю в чуже, а надто вороже середовище, вони неминучо пропадають для українського народу. Навіть дужчі, ідейніші одиниці, щонайменше надриваються морально.

Коли вчитель, лікар чи інжинір Українець (ка) перебувають серед Чехів, Німців, чи Поляків; коли вони роками працюють у чужих інституціях чи установах, з дня на день чують лише чужу мову, здибаються лише з чужими людьми, жиють лише чужими інтересами (а мусять — бо перебувають серед чужих) і довгими місяцями (коли не роками) не чують навіть слова українського, то врешті такий Українець чи Українка підпадають під вплив того чужого середовища. Зпочатку „опирається", поза „службою" уникають стичности з чужими, але проходить певний час і вони неминучо втягаються в суспільне життя чужого (і навіть ворожого) середовища. Те що раніше було примусом, згодом стає потребою, бо людина є суспільною істотою: без громади жити не може. А коли Українець одружиться ще з чужинкою, то процес відривання від українського пня проходить швидким темпом. Втрачається звязок з краєм, з краєвими орґанізаціями.

Життя показало, що подібний процес відбувається з величезною більшістю українських учителів, лікарів, інжинірів, котрі недолею примушені жити й працювати серед чужих. Зрештою Українці в цьому не виїмки. Так було й так є і з іншими національностями.

Українство на Західніх Землях усвідомило собі, що хоч підготування фахових працьовників відбувалося швидким темпом, хоч кождий рік давав тисячі нових культурних робітників, то разом з тим кождий рік приносив з собою й величезні втрати. Витворилось ніби зачароване коло: продукувалося фаховців, щоби пізніше віддати їх чужим, навіть ворогам. Отже повстала думка, що робити далі, як змінити подібний стан річей.

Цю думку дебатовано в учительських, лікарських, адвокатських і інших орґанізаціях. Ця сама думка була провідною при скликанню Конґресу Українських Інжинірів. Життя вимагало якогось уплянованя, раціоналізації при підготованню фахової інтелігенції. А тому треба було обчислити інжинірські сили, довідатись, де вони розміщені, скільки їх працює серед українського народу, а скільки блукає на чужині й чому саме; дізнатись скільки тих інжинірів працює у своєму фаху й цим збогачує теоретичне знання практичним досвідом, які саме фахи вже знаходять собі приміщення на рідній землі.

Ось такі питання (опріч суто практичних інжинірських справ) були поставлені ініціяторами на Конґресі Інжинірів.

І в цьому відношенню Конґрес виконав своє завдання як найкраще. Він вперше дав точний статистичний матеріял. Він відкрив завісу невідомого й дав відповідь на: скільки, де, як?

Інжинірські й інші фахові орґанізації мають тепер на основі зібраного матеріялу, після його опрацювання, перебудувати наше фахове шкільництво, пристосувати його до дійсних потреб українського народу, змінити саму методу продукування фахових сил. Перед краєм стоїть тепер гасло: **створити свої варстати праці, примістити в них українські фахові сили, бо лише цим способом можна їх зберегти.** Разом з тим це єдиний шлях до економічного відродження нашого народу своїми силами, своїм капіталом (кооперативно) піднести господарське життя на вищий щабель.

Для осягнення тих цілей є необхідною співпраця всіх фахово-інжинірських сил. Українські інжинірські орґанізації на чужині мусять переносити на нашу землю найпожиточніші здобутки модерної техніки інших народів...

Товариська атмосфера докладу, барвистість мови докладниці, добра аналіза сучасного культурного й економічного стану українського народу, вельми влучні ілюстрації (приклади) справляли рідку насолоду слухати т. інж. Чижович. Тепла гутірка після докладу тревала добру годину. Думки линули на українську землю між піонірів економічного й технічного відродження нашого краю. Змінювалось давно приняте рішення: вкласти й свою частку в те велике діло.

Ф. Стекло.

—o—

ANSONIA, CONN.

Ukrainian Activities.

For the past few months under the personal direction of Vasile Avramenko, Ukrainian Folk Ballet teacher and his assistant Ivan Pihulak, the bembers of the Ukrainian St. Peter and Paul Church choir and others in the parish have been taught the dances of the Ukraine. After months of hard work, a review was held in the Capitol Theatre, Saturday Evening, November 26, under the direction of Ivan Pihulak. Dancers from other cities of Connecticut helped the Ansonia group to make this review a success. A crowd of 2,000 people, who witnessed this spectacle, was amazed by the way the dancers performed their numbers.

During the program the Ukrainian St. Peter and Paul Church Choir, under the direction of Professor Roman Hwozdevich, rendered a program of Ukrainian folk songs, such as Oy Sywaya tay Zazulenka, Stelysia Barwinku, and Huknemo z Hakiwnyts. A Violin Solo was given by Wolodymer Hwozdevich, accompanied at the piano by Julia Bavoliak; it was very well presented. "My Villa," from the Opera of Merry Widow by Franz Lehar was sung by Mary Burbela of New Haven, Conn., assisted at the piano by Pauline Fedyshyn in a fine manner.

In Willimantic, Conn., a similar review was held in the Windham High School Auditorium befor a crowd of 1,500 people on December 4, 1932. Dancers from other cities helped to make this program a success. The Ukrainian St. Peter and Paul Church Choir also performed on this program, singing Ukrainian folk songs which were well received by the audience judging by the applause given them. The choir appeared in full costume.

Here in Ansonia the young people are prepared to do anyting to encourage activity. A few months ago a Junior League Girls Club was organized by Father Rotko of the parish. The choir boys and girls have organized basketball teams and will perform on the court this winter. The church bowling team is at present leading in the church league in our city. All this points to the fact that once interest is aroused, anything can be accomplished.

John Warion.

—o—

CHICAGO, ILL.

Preparing for the World's Fair.

We all know that next year will be the World's Fair and that the Ukrainians are taking part in it. They are planning exhibits of arts, industries and many other interesting things. We expect to start building the Ukrainian Pavilion in the near future.

The Ukrainian Choirs in all parts of the world are also taking active part in the program.

The students from the school of Vasile Avramenko Ballet are also taking part in the doing. Wouldn't it be wonderful if we could have about 2,000 dancers on the platform in Soldier's Field during Ukrainian Week? We expect Dancers from all parts of U. S. and Canada to come here next year, and the Ukrainian Dancers Club of Chicago have started making plans to welcome them. So, fellow students, won't you let us know in the near future if you're coming? We would like to have some idea of how many we can expect to be with us.

If any of you have friends here write to them and tell them when they can expect you. The others can get in touch with me and our committee will arrange to have you stay at private homes. I'm sure if you'd stay at hotels you'd be lonely and by having you stay at the dancer's home we'd do the best to make your visit enjoyable.

And now, Chicago: we have about 200 dancers in our school but that isn't enough, we should have more. I know that there is quite a lot of young people here. We expect Vasile Avramenko to arrive in Chicago soon to open new schools; won't you please come and join us. I'm sure if the Ukrainian youth from all parts of Chicago would come we would have more than a 1,000 dancers.

Besides dancing and singing, how about an Ukrainian Olympiad? We read in the Sport Whirl of the Svoboda how good the teams and individuals are. This will show us who is the best in athletics. I wish the Ukrainian World's Fair Committee would think about this and put on such a program during the Ukrainian Week. The boys are just waiting for such a chance to prove that they really are good in sports.

Ukrainian youth of Chicago and out of town, if you are interested and would like to know more, please get in touch with the Secretary of the Dancers Club,

Miss Mary Kozyra,
2448 N. Austin Avenue,
Chicago, Ill.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN CONCERT.

Against the briliant background of the Ukrainian chorus Ukrainian-Americans of Chicago built up a program at Kimball hall yesterday afternoon that in its distinction and artistry rivaled the best in Chicago's concert year.

The Ukrainian chorus is entirely lovely in its beatiful setting of national costume and lovely in its artistic command of the choral music of the Ukraine. Yesterday, before a house that was packed to the doors, it was at its best. Under the direction of George Benetzky, the chorus was not so much a group of excellently trained voices that sang as one as an instrument upon which the choral harmonies were played. It had the depth of tone of an organ and the selection of numbers, most of which were especially arranged for its voiecs, were chosen to show the wide range of its abilities.

Dance Numbers Included.

The program included many dance and solo numbers designed to show the wide artistic scope of Ukrainjan-American interest and ability. Emil Tiahnybok, a young violinist of more than usual promise; Miss Sophia Germanich, a contralto with a rich, vibrant voice and excellent stage presence, and Maxim Kosteluck, barytone — a singer with such a winning personality that he made the folk songs of the Ukraine understandable even to those who understood not a word of the language—were notable among the many stars who assisted the choir in making the afternoon long to be remembered.

The program closed with a series of well-executed Ukrainian folk dances by children of Vasile Avramenko's school, among which the hrychanyky or sword dance was of especial interest for its dash and color.

(The Chicago Daily News, Monday, December 5, 1932).

ПОДЯКИ.

Складаю щиру подяку У. Н. Союзови за уділення мені запомоги в сумі $25, котрі мені стали в пригоді в моїй великій хоробі. Дякую також урядникам тов. „Запорозька Січ", від. 371 У. Н. С., а зокрема дякую п. Олексі Шумському, котрий доложив свого труду.

Анна Білас.

—o—

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головному урядови за скоре виплачення мені посмертного по моїм сині Василеви. Також дякую місцевим урядникам відділу 334 У. Н. Союза, що в часі похорону з іншими членами взяли участь.

Хай жие наш батько Союз!

Розалія Кушнір,
Клівленд, Огайо.

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЖИВІ ПОКІЙНИКИ або Дружина з того світу, комедія на 3 дії, Конич-Лисенко, 4 мужчин і 2 женщини ---- 35 ц.
АМЕРИКАНКА, комедія на 3 дії, В. Павлусевич, 5 женщин і 2 мужчин ---- 35 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6. жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) ---- 30 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка ---- 25 ц.
БЛУДНИЙ СИН, сценічна картина в 3 діях, Михайло Приймак, 11 мужчин і 2 женщини ---- 35 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5) ---- 15 ц.
КОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16) ---- 35 ц.
ПАВУКИ, комедія на три дії, нап. Ярославенко. (Осіб 11) 35 ц.
СТРАЧЕНЕ ЖИТТЯ, песа із селянського життя, на три дії, 4 осіб ---- 15 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб) ---- 25 ц.

Замовлення слати до:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ.

Books in the English language.

...ICE FROM UKRAINIA, Biographical Sketch and translations from the works of Ivan Franko by Percival Cundy ......$ 50
...E KOBZAR OF THE UKRAINE, being select poems of Taras Shevchenko done into English verse with biographical fragments by Alexander Jardine Hunter, illustrated $1.25
UKRAINE, THE LAND AND ITS PEOPLE, by Stephen Rudnitsky, Ph. D. (containing six full-size maps) $1.75
All three books for $3.00.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:
SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ.

Проф. Д. Дорошенко. НАРИСИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. Том I. (До половини XVII. століття). Видання Українського Наукового Інституту. Варшава 1923 р. 232 стор. 8°.

В своїй новій праці наш визначний історик використав усі дані з новішої історіографії, щоби провести яскраву межу між історією України й історією Московщини, яка поволі перетворилася в Росію. В цій книжці ми знаходимо ясно написану історію України та її взаємовідносини з европейськими народами й з московським народом. Праця охоплює не лише політичну історію українського народу, але його історію соціяльно-економічного та культурного розвою. Тому вона подає систему розвитку незалежної української нації, її державне життя та занепад того життя.

Книжка написана прекрасною українською мовою, як взагалі написані всі українські твори проф. Д. Дорошенка. Автор переконуючо збиває ріжні російські теорії про єдність українського й московського народу і про спільність їх історії. У викладах проф. Д. Дорошенка виступає ярко боротьба двох народів: українського й московського. Перший боровся за свої права, за державність, а другий увесь час старався знищити ту державність та заволодіти землею, економічними й культурними скарбами українського народу. Дуже добре оброблені взаємовідносини України з Европою, а особливо перебування України в складі Великого Князівства Литовського та вияснена визначна роля, яку відограла Україна в тому князівстві.

Таксамо добре оброблений період переходу державного центру з рук Литовців до рук Поляків і вияснені всі наслідки, які повстали з того для українських земель і українського народу. Багато місця уділено галицько-волинському періодові історії української держави, який назагал в наших популярних історіях розроблений дуже побіжно.

Книжку читається легко й вона надається не тільки для читача з науковою підготовкою, але й для пересічного українського громадянина. Це дуже важна сторона праці проф. Д. Дорошенка, яка визначається точністю та ясністю думки. Українці можуть з радістю привитати появлення на книжковому ринку такої важної й цінної книжки.

Щоби було зрозуміло, як широко оброблена історія України в цій книжці, подамо скорочений зміст окремих відділів:

1. Розвиток української думки й наукових історичних дослідів при кінці XVIII століття й до наших днів.
2. Питання про схему історії Східньої Европи у звязку з історією України. Назва „Русь" і „Україна". Джерела української історії: літописи, записки чужинців, памятники юридичні здобутки археольгії.
3. Природа України як фактор історичного розвитку. Передісторичне минуле української землі. Грецька кольонізація північного Чорноморя й кочовики. Розселення Славян у Східній Европі. Питання про початки українсько-руської державности в історичній літературі. Варяги та їх участь в організації українсько-руської державности.
4. Перші князі київські. Охрещення України-Руси. Володимир Великий і Ярослав Мудрий. Київська держава та її міжнароднє становище. Питання про форму державного устрою київської Руси-України в науковій літературі.
5. Початок розпаду київської держави. Половецька руїна. Княжі усобиці. Відокремлення земель. Науковий спір про нібито великоруське населення Надніпрянщини в домонгольську добу. Сформування великоруської народности.
6. Політичний і суспільний устрій Руси-України за часів київської держави. Економічні відносини. Просвіта й мистецтво.
7. Галицько-Волинська держава. Володимирко. Ярослав Осмомисл, Роман. Король Данило і його рід. Татарська руїна. Упадок Галицько-Волинської держави.
8. Становище Надніпрянської України-Руси після татарської руїни. Литва. Перехід українських земель під владу князів литовських. Литовсько-польські унії.
9. Устрій і побут на українських землях у складі Великого Князівства Литовського в XIV-XVI століттях. Князівська влада й органи центральної й краєвої управи. Пани-Рада. Суспільні верстви. Литовський Статут і копні суди.
10. Західньо-українські землі під Польщею. Їх політична й суспільно-економічна еволюція. Наслідки люблинської унії для східньо-українських земель. Надніпрянські землі і їх нова кольонізація.
11. Ріжні погляди на причини й характер польсько-українських відносин XVI-XVII століття. Питання про походження української козаччини в історичній літературі. Умови й обставини формування козаччини.
12. Становище православної церкви в литовській і польській державі. Відокремлення московської митрополії. Внутрішня організація православної церкви на українських землях. Занепад церковного життя в другій половині XVI віку. Початки відродження й роля в ньому міщанства. Церковні братства.
13. Церковна унія в Берестї. Спроби унії в XIII-XV століттях. Православні єпископи на чолі унійної акції. Берестейський собор і його найближчі наслідки. Релігійна полеміка й боротьба. Перші козацькі повстання. Рухи Косинського й Наливайка.
14. Козаччина на початку XVII століття. Петро Конашевич-Сагайдачний. Козаччина в обороні православної церкви. Відновлення православної ерархії.
15. Козаччина в 20-30 роках XVII століття. Повстання Жмайла й Тараса Федоровича. Соймова боротьба за православя. Петро Могила і його доба. Повстання Павлюка й Остряниниа. Обєднання українських земель під Польщею.

В. К.

The Sport Whirl

WOONSOCKET, R. I.

Doings Among the Ukrainians of Woonsocket, R. I.

After reading time and again in the columns of "Svoboda" articles form various states about our younger generations' doings, I now take pride in writing a few lines about the younger set of Woonsocket, R. I. Although our state is the smallest in the Union, nevertheless our activities cannot be measured according to that.

The most outstanding club at the present time is the St. Michael's Ukrainian Athlethic Association.

The Basket-ball Season is open and is going "full swing". Tuesday, November 29, the club journeyed to Providence and defeated the East Providence Town Team by a score of 27 to 22. The club has a number of outside games booked for the season but the most important games are played every Thursday night at the local Y.M.C.A.

At the Y.M.C.A. various boys' clubs have entered for the City Wide Basket-ball Tournament. Our club is proud to be among those entered and I can at this time say that it comprises all Ukrainian boys.

The first game of the tournament was played on Thursday, December 1. It was St. Michael's Athletic Association against the "All-stars of Woonsocket." The first half of the game proved to be very exiting. The score at the end of the first half was tie 13-13, but the second half was tie 13-13, but the second half was one-sided, the Ukrainian lads defeating the "All-stars" with a score of 43-28.

The team has the following line-up: S. Wetzel, l.f.; A. Barylick, l.f.; M. Procyszyn, r.f.; J. Kokolski, c.; J. Hardiuk, c. (Coach); J. Lipski, l.g. (Captain); S. Paskoski, r.g.; P. Ponkiew, r.g. The club is striving to atttain the City Basket-ball Title and as Coach of the team I will venture to say that I see no reason why it shouldn't because the team has a good "fighting spirit" and "team work."

I must thank the "fairer sex" and also the older folks for their keen interest in our play. When the boys get out on the floor and see their own Ukrainians cheering for them they just naturally are victorious.

Now that our basket-ball season is open, the above mentioned player's names will appear in the columns of "Svoboda", from time to time.

The St. Michael's Ukrainian Athletic Association wishes to express their appreciation by thanking the "Svoboda" for the fine cooperation with them.

John A. Hardiuk (Coach),
10 Cold Spring Pl.,
Woonsocket, R. I.

ПОДЯКА.

Складаю щиру й сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного в сумі $500 по моїм чоловіку Ігнацови Ржимському, членови Тов. „Зоря", від. 69 У. Н. Союза.

Хочу згадати, що покійний дістав в часі своєї довгої і тяжкої недуги запомогу в сумі $150, за що ще раз дякую. Також складаю щиру подяку урядникам і членам Товариства „Зоря" за їх труд і участь у похороні покійного.

Катерина Ржимська,
Ню Йорк, Н. Й.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 274, повідомляє своїх членів і членкиць, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 18 грудня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали православної церкви, 1915 Россел ул. Обовязком є кождого члена прибути на цей мітінґ, бо є багато важних справ до полагодження. Буде роздання календарів на 1933 рік, вибір уряду на слідуючий рік. Взивається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої довги як найскорше, щоб опісля не було запізно. — Яків Петричкович, предс.; Теодор Сенедяк, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 18 грудня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Хаті на Грейлінґ ул. Проситься всіх членів прийти на той річний мітінґ, бо є дуже важні справи. Буде голосовання всправі реформи, вибір уряду на 1933 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — Ів. Чайковський, предс.; Н. Триш, рек. секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 17 грудня, в годині 6-тій ввечір, у парафіяльній гали на Скот улиці. Кождий член обовязково має явитися на річних зборах, бо буде вибір урядників на 1933 рік, пояснення виміни грамот, голосування в справі реформи і роздання календарів У. Н. Союза. Довгуючих членів проситься вирівнати залеглі вкладки, інакше буде суспендований, бо тов. каса вичерпалась і не будеться за нікого відсилати вкладок до У. Н. Союза. — Теодор Танін, предс.; Андрій Гатала, заст. кас.; Микола Кудринський, заст. секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 18 грудня, в годині 2-ій пополудни. На тім мітінґу буде звіт контрольної комісії і урядників, вибір уряду на 1933 рік. Проситься членів хоч раз на рік прибути на мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости. Не явившийся без важної причини член платить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Павлишин, предс.; І. Сухий, кас.; П. Білик, секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 18 грудня, в год. 2-гій пополудни, в Народнім Домі при Гордон Еве. Обовязком є кождого члена бути присутним, бо мається рішати судьбу нашої Організації, то є справу реформи. Буде також вибір уряду на слідуючий рік. Пригадується довгуючим членам, щоби хто вчасти сплатили свій довг, щоби дати можність іншим членам затриматись при відділі. — Федор Кузенко, секр.

ЛОРЕЙН, О. Тов. Укр. Нар. Союз від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться 18 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали при 33-тій і Гров вул. Проситься членів прийти на означений час. Довгуючі члени повинні старатись вирівнати свій довг. — Мих. Шемичик, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Йосифа, від 157, повідомляє членів, що річний мітінґ відбудеться 18 грудня. Проситься всіх членів прийти на цей мітінґ, бо буде вибір уряду на 1933 рік. — Дмитро Палюх, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІНД. Бр. св. Михаїла від. 308. повідомляє всіх членів, як місцевих так і позамісцевих, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18. грудня о годині 1-ій пополудни в Українськім Народнім Домі 1020 Н. 9-та ул. Проситься явсіх членів явитися на той мітінґ бо буде вибір нового уряду і кождий член повинен заплатити свій довг. Неявившийся член підпадає карі 50 ц. а урядник $1.00. Дмитро Баай пред., Петро Івасишин секр., Петро Ламиковський кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (25)

Вражений Стимбол поспішив одягнутися. Він оглянув усе довкола свого намету, але ніяких ознак перебування його людей не було. Стимбол побачив, що чорні покинули його в ночі, поспішаючи геть. На його щастя, вони лишили один пакунок з харчами. Стимбол зрозумів, що в гущавині джунглів він тепер зістався самий. Треба було шукати поспішно слідів Блейка й доганяти його. Це була одинока надія Стимбола на поратунок.

Він, не довго думаючи, вирядився здоганяти Блейка. З собою зміг узяти лише рушницю з припасами та пакунок з харчами. Цілий день невтомно йшов Стимбол вузькою й ледви замітною стежкою, яка була протоптана дикими звірями та чорними дикунами. Він не тратив надії дігнати Блейка й та надія удесятиряла його сили. Та над вечір, коли він уже думав день вилізти на дерево спати, перед ним зявився величезний чорний лев.

Стимбол від несподіванки й страху ледви не впав. Він випустив зі своїх рук харчі й рушницю та, трохи спаматавшись, кинувся тікати до найближчого великого дерева. Лев пігнався за ним, але не встиг дігнати. Лише лабою зачепив за чобіт, чим ще більше його налякав та пігнав угору. Після того лев з лютю заревів і подався назад до пакунка Стимбола. Лев розідрав зубами й пазурами пакунок, знищивши все, що було в ньому.

Потім обнюхав обережно рушницю, взяв її в зуби й подався з нею в джунглі. Стимбол лишився без харчів і без зброї. Наступила темна тропічна ніч, яка принесла страх і неспокій Стимболові. Він майже не спав, боючися нападу звірів, а також боявся досвіта злізти з дерева. Та не можна було сидіти на місці. Треба було шукати поратунку, а тому Стимбол зліз з дерева й, підгонюваний голодом, подався далі стежкою.